

mù lù

目录

fó chuí bō niè pán lüè shuō jiào jiè jīng
佛垂般涅槃略说教诫经 03

fó lín niè pán jì fǎ zhù jīng
佛临涅槃记法住经 17

fó miè dù hòu guān liǎn zàng sòng jīng
佛灭度后棺敛葬送经 28

bō ní huán hòu guàn là jīng
般泥洹后灌腊经 36

fó chuí bō niè pán lüè shuō jiào jiè jīng
佛垂般涅槃略说教诫经

yáo qín sān zàng fǎ shī jiū mó luó shén yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译

yì míng fó yí jiāo jīng
亦名佛遗教经

shì jiā móu ní fó chū zhuǎn fǎ lún dù ā ruò
释迦牟尼佛，初转法轮度阿若
jiāo chén rú zuì hòu shuō fǎ dù xū bá tuó luó suǒ yīng
憍陈如，最后说法度须跋陀罗，所应
dù zhě jiē yǐ dù qì yú suǒ luó shuāng shù jiān jiāng rù
度者皆已度讫，于娑罗双树间将入
niè pán shì shí zhōng yè jì rán wú shēng wéi zhū dì zǐ
涅槃。是时中夜寂然无声，为诸弟子
lüè shuō fǎ yào rǔ děng bī qiū yú wǒ miè hòu dāng zūn
略说法要：汝等比丘，于我灭后当尊
zhòng zhēn jìng bō luó tí mù chā rú àn yù míng pín rén
重珍敬波罗提木叉，如闇遇明，贫人
dé bǎo dāng zhī cǐ zé shì rǔ dà shī ruò wǒ zhù shì
得宝，当知此则是汝大师，若我住世
wú yì cǐ yě chí jìng jiè zhě bù dé fàn mài mào yì
无异此也。持净戒者，不得贩卖贸易、
ān zhì tián zhái xù yǎng rén mín nú bì chù shēng yī qiè
安置田宅、畜养人民奴婢畜生；一切

zhòng zhí jí zhū cái bǎo jiē dāng yuǎn lí rú bì huǒ kēng
种植及诸财宝，皆当远离如避火坑；
bù dé zhǎn fá cǎo mù kěn tǔ jué dì hé hé tāng yào
不得斩伐草木，垦土掘地；合和汤药、
zhàn xiāng jí xiōng yǎng guān xīng xiù tuī bù yíng xū lì shù
占相吉凶、仰观星宿、推步盈虚历数
suàn jì jiē suǒ bù yīng jié shēn shí shí qīng jìng zì huó
算计，皆所不应；节身时食，清净自活；
bù dé cān yù shì shì tōng zhì shǐ mìng zhòu shù xiān
不得参预世事，通致使命；咒术、仙
yào jié hǎo guì rén qīn hòu xiè màn jiē bù yīng zuò
药、结好贵人、亲厚媿媿，皆不应作；
dāng zì duān xīn zhèng niàn qiú dù bù dé bāo zàng xiá cǐ
当自端心正念求度，不得包藏瑕疵
xiǎn yì huò zhòng yú sì gòng yǎng zhī liàng zhī zú qù dé
显异惑众；于四供养知量知足，趣得
gòng shì bù yīng xù jī cǐ zé lüè shuō chí jiè zhī xiàng
供事不应蓄积。此则略说持戒之相。
jiè shì zhèng shùn jiě tuō zhī běn gù míng bō luó tí mù
戒是正顺解脱之本，故名波罗提木
chā yī yīn cǐ jiè dé shēng zhū chán dìng jí miè kǔ zhì
叉。依因此戒得生诸禅定及灭苦智
huì shì gù bī qiū dāng chí jìng jiè wù lìng huī fàn ruò
慧，是故比丘当持净戒勿令毁犯。若
rén néng chí jìng jiè shì zé néng yǒu shàn fǎ ruò wú jìng
人能持净戒，是则能有善法。若无净

jiè zhū shàn gōng dé jiē bù dé shēng shì yǐ dāng zhī
戒，诸善功德皆不得生。是以当知，

jiè wéi dì yī ān yīn gōng dé zhī suǒ zhù chù
戒为第一安隐功德之所住处。

rǔ děng bǐ qiū yǐ néng zhù jiè dāng zhì wǔ gēn
汝等比丘，已能住戒，当制五根，

wù lìng fàng yì rù yú wǔ yù pì rú mù niú zhī rén zhī
勿令放逸入于五欲；譬如牧牛之人执

zhàng shì zhī bú lìng zòng yì fàn rén miáo jià ruò zòng wǔ
杖视之，不令纵逸犯人苗稼。若纵五

gēn fēi wéi wǔ yù jiāng wú yá pàn bù kě zhì yě yì
根，非唯五欲将无崖畔不可制也。亦

rú è mǎ bù yǐ pèi zhì jiāng dāng qiān rén zhuì yú kēng
如恶马不以辔制，将当牵人坠于坑

xiàn rú bèi jié hài kǔ zhǐ yī shì wǔ gēn zéi huò yāng
陷，如被劫害苦止一世；五根贼祸殃

jí lèi shì wéi hài shèn zhòng bù kě bú shèn shì gù
及累世，为害甚重，不可不慎。是故

zhì zhě zhì ér bù suí chí zhī rú zéi bú lìng zòng yì
智者制而不随，持之如贼不令纵逸；

jiǎ lìng zòng zhī jiē yì bù jiǔ jiàn qí mó miè cǐ wǔ
假令纵之，皆亦不久见其磨灭。此五

gēn zhě xīn wéi qí zhǔ shì gù rǔ děng dāng hǎo zhì xīn
根者，心为其主，是故汝等当好制心。

xīn zhī kě wèi shèn yú dú shé è shòu yuàn zéi dà
心之可畏，甚于毒蛇、恶兽、怨贼、大

huǒ yuè yì wèi zú yù yě yù rú yī rén shǒu zhí mì qì
火越逸未足喻也。喻如一人手执蜜器
dòng zhuǎn qīng zào dàn guān yú mì bú jiàn shēn kēng pì rú
动转轻躁，但观于蜜不见深坑，譬如
kuáng xiàng wú gōu yuán hóu dé shù téng yuè tiào zhī nán kě
狂象无钩，猿猴得树腾跃跳踉难可
jìn zhì dāng jí cuò zhī wú lìng fàng yì zòng cǐ xīn zhě
禁制，当急挫之，无令放逸。纵此心者，
sàng rén shàn shì zhì zhī yī chù wú shì bú bàn shì gù
丧人善事；制之一处，无事不办。是故
bǐ qiū dāng qín jīng jìn zhé fú qí xīn
比丘，当勤精进，折伏其心。

rǔ děng bǐ qiū shòu zhū yǐn shí dāng rú fú yào
汝等比丘，受诸饮食当如服药，
yú hǎo yú è wù shēng zēng jiǎn qù dé zhī shēn yī chú
于好于恶勿生增减，趣得支身以除
jī kě rú fēng cǎi huá dàn qǔ qí wèi bù sǔn sè
饥渴；如蜂采华，但取其味，不损色
xiāng bǐ qiū yì ěr shòu rén gòng yǎng qǔ zì chú nǎo
香。比丘亦尔，受人供养取自除恼，
wú dé duō qiú huài qí shàn xīn pì rú zhì zhě chóu liàng
无得多求坏其善心；譬如智者，筹量
niú lì suǒ kān duō shǎo bú lìng guò fèn yǐ jié qí lì
牛力所堪多少，不令过分以竭其力。

rǔ děng bǐ qiū zhòu zé qín xīn xiū xí shàn fǎ wú
汝等比丘，昼则勤心修习善法无

lìng shī shí chū yè hòu yè yì wù yǒu fèi zhōng yè
令失时，初夜、后夜亦勿有废，中夜
sòng jīng yǐ zì xiāo xī wú yǐ shuì mián yīn yuán lìng yī
诵经以自消息，无以睡眠因缘令一
shēng kōng guò wú suǒ dé yě dāng niàn wú cháng zhī huǒ shāo
生空过无所得也。当念无常之火烧
zhū shì jiān zǎo qiú zì dù wù shuì mián yě zhū fán nǎo
诸世间，早求自度勿睡眠也。诸烦恼
zéi cháng sì shā rén shèn yú yuàn jiā ān kě shuì mián bú
贼常伺杀人甚于怨家，安可睡眠不
zì jīng wù fán nǎo dú shé shuì zài rǔ xīn pì rú hēi
自惊寤。烦恼毒蛇睡在汝心，譬如黑
yuán zài rǔ shì shuì dāng yǐ chí jiè zhī gōu zǎo bìng chú zhī
蜥在汝室睡，当以持戒之钩早摒除之，
shuì shé jì chū nǎi kě ān shuì bù chū ér mián shì wú cán
睡蛇既出乃可安睡。不出而眠是无惭
rén yě cán chǐ zhī fú yú zhū zhuāng yán zuì wéi dì yī
人也，惭耻之服，于诸庄严最为第一，
cán rú tiě gōu néng zhì rén fēi fǎ shì gù bī qiū cháng
惭如铁钩能制人非法。是故比丘，常
dāng cán chǐ wú dé zàn tì ruò lí cán chǐ zé shī zhū gōng
当惭耻无得暂替，若离惭耻则失诸功
dé yǒu kuì zhī rén zé yǒu shàn fǎ ruò wú kuì zhě
德。有愧之人，则有善法；若无愧者，
yǔ zhū qín shòu wú xiāng yì yě
与诸禽兽无相异也。

rǔ dèng bǐ qiū ruò yǒu rén lái jié jié zhī jiě dāng
汝等比丘，若有人来节节支解，当
zì shè xīn wú lìng chēn hèn yì dāng hù kǒu wù chū è yán
自摄心无令瞋恨，亦当护口勿出恶言，
ruò zòng huì xīn zé zì fāng dào shī gōng dé lì rěn zhī wéi
若纵恚心则自妨道失功德利。忍之为
dé chí jiè kǔ xíng suǒ bù néng jí néng xíng rěn zhě nǎi
德，持戒、苦行所不能及。能行忍者，乃
kě míng wéi yǒu lì dà rén ruò qí bù néng huān xǐ rěn shòu
可名为有力大人。若其不能欢喜忍受
è mà zhī dú rú yǐn gān lù zhě bù míng rù dào zhì huì
恶骂之毒如饮甘露者，不名入道智慧
rén yě suǒ yǐ zhě hé chēn huì zhī hài néng pò zhū shàn fǎ
人也。所以者何？瞋恚之害能破诸善法，
huài hǎo míng wén jīn shì hòu shì rén bù xǐ jiàn dāng zhī chēn
坏好名闻，今世后世人不喜见。当知瞋
xīn shèn yú měng huǒ cháng dāng fáng hù wú lìng dé rù jié
心甚于猛火，常当防护无令得入。劫
gōng dé zéi wú guò chēn huì bái yī shòu yù fēi xíng dào rén
功德贼无过瞋恚。白衣受欲，非行人，
wú fǎ zì zhì chēn yóu kě shù chū jiā xíng dào wú yù zhī
无法自制，瞋犹可恕。出家行道无欲之
rén ér huái chēn huì shèn bù kě yě pì rú qīng lěng yún
人，而怀瞋恚甚不可也。譬如清冷云
zhōng pī lì qí huǒ fēi suǒ yīng yě
中，霹雳起火非所应也。

rǔ děng bǐ qiū dāng zì mó tóu yǐ shě shì hǎo
汝等比丘，当自摩头，已舍饰好，
zhù huài sè yī zhí chí yīng qì yǐ qǐ zì huó zì jiàn
著坏色衣，执持应器以乞自活。自见
rú shì ruò qǐ jiāo màn dāng jí miè zhī zēng zhǎng jiāo màn
如是，若起憍慢当疾灭之，增长憍慢
shàng fēi shì sù bái yī suǒ yí hé kuàng chū jiā rù dào
尚非世俗白衣所宜，何况出家入道
zhī rén wéi jiě tuō gù zì jiàng qí xīn ér xíng qǐ yē
之人，为解脱故自降其心而行乞耶？

rǔ děng bǐ qiū chǎn qū zhī xīn yǔ dào xiāng wéi
汝等比丘，谄曲之心与道相违，
shì gù yí yīng zhì zhí qí xīn dāng zhī chǎn qū dàn wéi qī
是故宜应质直其心。当知谄曲但为欺
kuàng rù dào zhī rén zé wú shì chù shì gù rǔ děng
诳，入道之人则无是处。是故汝等，
yí yīng duān xīn yǐ zhì zhí wéi běn
宜应端心以质直为本。

rǔ děng bǐ qiū dāng zhī duō yù zhī rén duō qiú
汝等比丘，当知多欲之人，多求
lì gù kǔ nǎo yì duō shǎo yù zhī rén wú qiú wú yù
利故，苦恼亦多；少欲之人，无求无欲，
zé wú cǐ huàn zhí ěr shǎo yù shàng yīng xiū xí hé kuàng
则无此患。直尔少欲尚应修习，何况
shǎo yù néng shēng zhū shàn gōng dé shǎo yù zhī rén zé wú
少欲能生诸善功德！少欲之人，则无

chǎn qū yǐ qiú rén yì yì fù bù wéi zhū gēn suǒ qiān
谄曲以求人意，亦复不为诸根所牵。

xíng shǎo yù zhě xīn zé tǎn rán wú suǒ yōu wèi chù shì
行少欲者，心则坦然，无所忧畏，触事

yǒu yú cháng wú bù zú yǒu shǎo yù zhě zé yǒu niè
有余，常无不足。有少欲者则有涅槃。

pán shì míng shǎo yù
槃。是名少欲。

rǔ děng bǐ qiū ruò yù tuō zhū kǔ nǎo dāng guān
汝等比丘，若欲脱诸苦恼，当观

zhī zú zhī zú zhī fǎ jí shì fù lè ān yǐn zhī chù
知足。知足之法即是富乐安稳之处。

zhī zú zhī rén suī wò dì shàng yóu wéi ān lè bù zhī
知足之人，虽卧地上犹为安乐；不知

zú zhě suī chù tiān táng yì bù chēng yì bù zhī zú zhě
足者，虽处天堂亦不称意。不知足者，

suī fù ér pín zhī zú zhī rén suī pín ér fù bù zhī
虽富而贫；知足之人，虽贫而富。不知

zú zhě cháng wéi wǔ yù suǒ qiān wéi zhī zú zhě zhī suǒ
足者，常为五欲所牵，为知足者之所

lián mǐn shì míng zhī zú
怜愍。是名知足。

rǔ děng bǐ qiū ruò qiú jì jìng wú wéi ān lè
汝等比丘，若求寂静无为安乐，

dāng lí kuài nào dú chù xián jū jìng chǔ zhī rén dì shì
当离愤闹，独处闲居。静处之人，帝释

zhū tiān suǒ gòng jìng zhòng shì gù dāng shě jǐ zhòng tā zhòng
诸天所共敬重。是故当舍己众他众，
kòng xián dú chù sī miè kǔ běn ruò lè zhòng zhě zé shòu
空闲独处，思灭苦本。若乐众者则受
zhòng nǎo pì rú dà shù zhòng niǎo jí zhī zé yǒu kū zhé
众恼，譬如大树众鸟集之则有枯折
zhī huàn shì jiān fù zhù méi yú zhòng kǔ pì rú lǎo xiàng
之患。世间缚著没于众苦，譬如老象
nì ní bù néng zì chū shì míng yuǎn lí
溺泥不能自出。是名远离。

rǔ děng bǐ qiū ruò qín jīng jìn zé shì wú nán zhě
汝等比丘，若勤精进则事无难者，
shì gù rǔ děng dāng qín jīng jìn pì rú xiǎo shuǐ cháng liú
是故汝等当勤精进，譬如小水常流
zé néng chuān shí ruò xíng zhě zhī xīn shù shù xiè fèi pì
则能穿石。若行者之心数数懈怠，譬
rú zuān huǒ wèi rè ér xī suī yù dé huǒ huǒ nán kě
如钻火未热而息，虽欲得火，火难可
dé shì míng jīng jìn
得。是名精进。

rǔ děng bǐ qiū qiú shàn zhī shí qiú shàn hù zhù
汝等比丘，求善知识，求善护助
ér bú wàng niàn ruò bú wàng niàn zhě zhū fán nǎo zéi zé
而不忘念。若不忘念者，诸烦恼贼则
bù néng rù shì gù rǔ děng cháng dāng shè niàn zài xīn
不能入。是故汝等，常当摄念在心。

ruò shī niàn zhě   zé shī zhū gōng dé   ruò niàn lì jiānqiáng
若失念者，则失诸功德。若念力坚强，
suī rù wǔ yù zéi zhōng bù wéi suǒ hài   pì rú zhù kǎi
虽入五欲贼中不为所害，譬如著铠
rù zhèn zé wú suǒ wèi   shì míng bú wàng niàn
入阵则无所畏。是名不忘念。

rǔ děng bī qiū   ruò shè xīn zhě   xīn zé zài dìng
汝等比丘，若摄心者，心则在定；
xīn zài dìng gù   néng zhī shì jiānshēng miè fǎ xiàng   shì gù
心在定故，能知世间生灭法相。是故
rǔ děng   chángdāng jīng qín xiū jí zhū dìng   ruò dé dìng zhě
汝等，常当精勤修集诸定。若得定者，
xīn zé bú luàn   pì rú xī shuǐ zhī jiā   shàn zhì dī táng
心则不乱。譬如惜水之家，善治堤塘；
xíng zhě yì ěr   wéi zhì huì shuǐ gù   shàn xiū chán dìng lìng
行者亦尔，为智慧水故，善修禅定令
bú lòu shī   shì míng wéi dìng
不漏失。是名为定。

rǔ děng bī qiū   ruò yǒu zhì huì zé wú tān zhù
汝等比丘，若有智慧则无贪著，
cháng zì xīng chá   bú lìng yǒu shī   shì zé yú wǒ fǎ zhōng
常自省察不令有失，是则于我法中
néng dé jiě tuō   ruò bù ěr zhě   jì fēi dào rén   yòu fēi
能得解脱。若不尔者，既非道人，又非
bái yī   wú suǒ míng yě   shí zhì huì zhě   zé shì dù lǎo
白衣，无所名也。实智慧者，则是渡老

bìng sǐ hǎi jiān láo chuán yě yì shì wú míng hēi àn dà
病死海坚牢船也，亦是无明黑闇大
míng dēng yě yī qiè bìng kǔ zhī liáng yào yě fá fán nǎo
明灯也，一切病苦之良药也，伐烦恼
shù zhě zhī lì fǔ yě shì gù rǔ děng dāng yǐ wén sī
树者之利斧也。是故汝等，当以闻思
xiū huì ér zì zēng yì ruò rén yǒu zhì huì zhī zhào suī
修慧而自增益。若人有智慧之照，虽
wú tiān yǎn ér shì míng jiàn rén yě shì wéi zhì huì
无天眼而是明见人也。是为智慧。

rǔ děng bī qiū ruò zhǒng zhǒng xì lùn qí xīn zé
汝等比丘，若种种戏论其心则

luàn suī fù chū jiā yóu wèi dé tuō shì gù bī qiū dāng
乱，虽复出家犹未得脱。是故比丘，当
jí shě lí luàn xīn xì lùn ruò rǔ yù dé jì miè lè zhě
急舍离乱心戏论。若汝欲得寂灭乐者，
wéi dāng shàn miè xì lùn zhī huàn shì míng bú xì lùn
唯当善灭戏论之患。是名不戏论。

rǔ děng bī qiū yú zhū gōng dé cháng dāng yī xīn
汝等比丘，于诸功德常当一心，

shě zhū fàng yì rú lí yuàn zéi dà bēi shì zūn suǒ yù lì
舍诸放逸如离怨贼。大悲世尊所欲利
yì jiē yǐ jiū jìng rǔ děng dàn dāng qín ér xíng zhī ruò
益皆以究竟，汝等但当勤而行之。若
zài shān jiān ruò kōng zé zhōng ruò zài shù xià xián chù
在山间，若空泽中，若在树下、闲处、

jìng shì niàn suǒ shòu fǎ wù lìng wàng shī cháng dāng zì miǎn
静室，念所受法勿令忘失，常当自勉

jīng jìn xiū zhī wú wéi kōng sǐ hòu zhì yōu huǐ wǒ rú
精进修之，无为空死后致忧悔。我如

liáng yī zhī bìng shuō yào fú yǔ bù fú fēi yī jiù
良医，知病说药，服与不服，非医咎

yě yòu rú shàn dǎo dǎo rén shàn dǎo wén zhī bù xíng
也。又如善导，导人善导，闻之不行，

fēi dǎo guò yě rǔ děng ruò yú kǔ děng sì dì yǒu suǒ yí
非导过也。汝等若于苦等四谛有所疑

zhě kě jí wèn zhī wú dé huái yí bù qiú jué yě
者，可疾问之，无得怀疑不求决也。

ěr shí shì zūn rú shì sān chàng rén wú wèn
尔时，世尊如是三唱，人无问

zhě suǒ yǐ zhě hé zhòng wú yí gù
者。所以者何？众无疑故。

ěr shí ā nǒu lóu tuó guānchá zhòng xīn ér bái
尔时，阿菟楼驮观察众心而白

fó yán shì zūn yuè kě lìng rè rì kě lìng lěng fó
佛言：世尊，月可令热，日可令冷，佛

shuō sì dì bù kě lìng yì fó shuō kǔ dì zhēn shí shì kǔ
说四谛不可令异。佛说苦谛真实是苦，

bù kě lìng lè jí zhēn shì yīn gèng wú yì yīn kǔ ruò
不可令乐；集真是因，更无异因；苦若

miè zhě jí shì yīn miè yīn miè gù guǒ miè miè kǔ zhī
灭者即是因灭，因灭故果灭；灭苦之

dào shí shì zhēn dào gèng wú yú dào shì zūn shì zhū bǐ
道实是真道，更无余道。世尊，是诸比
qiū yú sì dì zhōng jué dìng wú yí yú cǐ zhòngzhōng suǒ
丘于四谛中决定无疑。于此众中，所
zuò wèi bàn zhě jiàn fó miè dù dāng yǒu bēi gǎn ruò yǒu
作未办者，见佛灭度当有悲感。若有
chū rù fǎ zhě wén fó suǒ shuō jí jiē dé dù pì rú
初入法者，闻佛所说即皆得度，譬
yè jiàn diànguāng jí dé jiàn dào ruò suǒ zuò yǐ bàn yǐ
夜见电光即得见道。若所作已办、已
dù kǔ hǎi zhě dàn zuò shì niàn shì zūn miè dù yī hé
度苦海者，但作是念：世尊灭度，一何
jí zāi ā nǒu lóu tuó guān chá zhòng xīn ér bái fó yán xī
疾哉！阿菟楼驮虽说是语，众中皆悉
liǎo dá sì shèng dì yì
了达四圣谛义。

shì zūn yù lìng cǐ zhū dà zhòng jiē dé jiān gù yǐ
世尊欲令此诸大众皆得坚固，以
dà bēi xīn fù wéi zhòng shuō rǔ děng bǐ qiū wù huái yōu
大悲心复为众说：汝等比丘，勿怀忧
nǎo ruò wǒ zhù shì yī jié huì yì dāng miè huì ér bù
恼。若我住世一劫会亦当灭，会而不
lí zhōng bù kě dé zì lì lì rén fǎ jiē jù zú ruò
离终不可得。自利利人法皆具足，若
wǒ jiǔ zhù gèng wú suǒ yì yīng kě dù zhě ruò tiānshàng rén
我久住更无所益，应可度者若天上人

jiān jiē xī yǐ dù qí wèi dù zhě jiē yì yǐ zuò dé dù
间皆悉已度，其未度者皆亦已作得度

yīn yuán zì jīn yǐ hòu wǒ zhū dì zǐ zhǎnzhuǎnháng zhī
因缘。自今已后，我诸弟子展转行之，

zé shì rú lái fǎ shēn cháng zài ér bú miè yě shì gù dāng
则是如来法身常在而不灭也。是故当

zhī shì jiē wú cháng huì bì yǒu lí wù huái yōu yě
知，世皆无常，会必有离，勿怀忧也。

shì xiàng rú shì dāng qín jīng jìn zǎo qiú jiě tuō yǐ
世相如是，当勤精进，早求解脱，以

zhì huì míng miè zhū chī àn shì shí wēi cuì wú láo qiáng zhě
智慧明灭诸痴闇。世实危脆无牢强者，

wǒ jīn dé miè rú chú è bìng cǐ shì yīng shě zuì è zhī
我今得灭如除恶病。此是应舍罪恶之

wù jiǎ míng wéi shēn méi zài shēng lǎo bìng sǐ dà hǎi hé
物，假名为身，没在生老病死大海，何

yǒu zhì zhě dé chú miè zhī rú shā yuàn zéi ér bù huān xī
有智者得除灭之如杀怨贼而不欢喜？

rǔ děng bī qiū chángdāng yī xīn qín qiú chū dào
汝等比丘，常当一心勤求出道。

yī qiè shì jiān dòng bu dòng fǎ jiē shì bài huài bù ān zhī
一切世间动不动法，皆是败坏不安之

xiàng rǔ děng qiě zhǐ wù dé fù yǔ shí jiāng yù guò
相。汝等且止，勿得复语。时将欲过，

wǒ yù miè dù shì wǒ zuì hòu zhī suǒ jiào huì
我欲灭度。是我最后之所教诲。

fó lín niè pán jì fǎ zhù jīng
佛临涅槃记法住经

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉诏译

rú shì wǒ wén yī shí báo qié fàn zài jū shī
如是我闻：一时，薄伽梵在拘尸

chéng lì shì shēng dì suō luó shuāng lín yǔ wú liàng wú shù
城力士生地娑罗双林，与无量无数

shēng wén pú sà mó hē sà jù bìng zhū tiān rén
声闻、菩萨摩诃萨俱，并诸天、人、

ā sù luò děng yī qiè dà zhòng qián hòu wéi rào
阿素洛等，一切大众前后围绕。

shí báo qié fàn lín bō niè pán mǐn zhòng shēng gù
时，薄伽梵临般涅槃愍众生故，

yǐ cí ruǎn yīn gào ā nán yuē wú jīn bù jiǔ dāng bō niè
以慈软音告阿难曰：吾今不久当般涅

pán yī qiè yǒu wéi wú bù xī shě yī qiè fó shì jiē
槃，一切有为无不悉舍，一切佛事皆

yǐ jiū jìng wǒ yǐ xuān shuō lí kū zhái fǎ miào gān lù
已究竟。我已宣说离窟宅法、妙甘露

fǎ zuì zì zài fǎ jí ān lè fǎ shì fǎ shēn miào nán
法、最自在法、极安乐法，是法深妙难

jiě nán zhī bù kě xún sī chāo xún sī jìng zhū dà shèng
解难知，不可寻思超寻思境，诸大圣

zhě zì nèi suǒ zhèng wǒ yòu sān zhuǎn wú shàng fǎ lún qí
者自内所证。我又三转无上法轮，其

lún wēi měng jù shí èr xiàng zhū yú shā mén huò pó luó
轮威猛具十二相，诸余沙门或婆罗
mén tiān mó fàn děng jiē wú yǒu néng rú shí zhuǎn
门、天、魔、梵等，皆无有能如实转
zhě wǒ yǐ wéi zhū tiān rén chuī dà fǎ luó jī dà fǎ
者。我已为诸天人吹大法螺，击大法
gǔ jué wù cháng yè wú míng shuì mián wǒ yǐ wéi zhū tiān
鼓，觉悟长夜无明睡眠。我已为诸天
rén jiàn dà fǎ zhuàng rán dà fǎ jù pǔ zhào yī qiè chú
人建大法幢，燃大法炬，普照一切除
miè àn míng wǒ yǐ wéi zhū yǒu qíng zuò dà fǎ qiáo wéi
灭暗冥。我已为诸有情作大法桥，为
dà fǎ chuán jì dù yī qiè bào liú suǒ nì wǒ yǐ wéi
大法船，济渡一切暴流所溺。我已为
zhū yǒu qíng zhù dà fǎ liú jiàng dà fǎ yǔ yī qiè kū
诸有情注大法流，降大法雨，一切枯
gǎo jiē lìng rùn qià wǒ yǐ kāi xiǎn jiě tuō zhèng lù yǐn
槁皆令润洽。我已开显解脱正路，引
zhū shì jiān mí shī dào zhě ruò zhū yǒu qíng wǒ yīng dù zhě
诸世间迷失道者。若诸有情我应度者
jiē yǐ dù qì zhū wèi dù zhě jiē yì wéi zuò dé dù yīn
皆已度讫，诸未度者皆亦为作得度因
yuán wǒ yǐ xiáng fú yī qiè wài dào wǒ yǐ cuī miè yī
缘。我已降伏一切外道，我已摧灭一
qiè xié lùn wǒ yǐ qīng fù zhū mó gōng diàn wǒ yǐ pò
切邪论。我已倾覆诸魔宫殿，我已破

huài yī qiè mó jūn zhèng shī zǐ hǒu zuò dà fó shì yuán
坏一切魔军。正师子吼作大佛事，圆
mǎn zhàng fu běn suǒ shì yuàn hù chí fǎ yǎn lìng wú huǐ
满丈夫本所誓愿，护持法眼令无毁
quē huà zhū shēng wén shòu pú sà jì wéi wèi lái shì wú
缺，化诸声闻授菩萨记，为未来世无
shàng fó yǎn kāi zhào shì jiān cháng wú duàn jué ā nán
上佛眼，开照世间常无断绝。阿难，
rǔ děng dāng yú rú shì wú shàng zhèng fǎ qín jiā hù chí
汝等当于如是无上正法勤加护持，
lìng bú miè méi ā nán wǒ jīn gèng wú suǒ zuò wéi dà
令不灭没。阿难，我今更无所作，唯大
niè pán shì suǒ guī qù
涅槃是所归趣。

ěr shí ā nán wén fó yǔ yǐ bēi mù gǎn jué
尔时，阿难闻佛语已悲慕感绝，
liáng jiǔ ér yán wèi shěn rú lái wéi zhū yǒu qíng sān wú
良久而言：未审如来为诸有情，三无
shù jié qín kǔ suǒ dé wú shàng zhèng fǎ yú fó miè hòu
数劫勤苦所得无上正法，于佛灭后
zhù shì jǐ shí ráo yì tiān rén ā sù luò děng dāng
住世几时，饶益天、人、阿素洛等，当
jiàn yīn mò
渐隐没？

ěr shí shì zūn zhòng yǐ cí yīn gào ā nán yuē
尔时，世尊重以慈音告阿难曰：

zhū fó huà jì fǎ jiē rú shì wù fù yōu bēi wú shàng
诸佛化迹法皆如是，勿复忧悲。无上

zhèng fǎ yú wǒ miè hòu zhù shì qiān nián ráo yì tiān
正法于我灭后，住世千年饶益天、

rén ā sù luò děng cóng shì yǐ hòu jiàn dāng yīn mò ā
人、阿素洛等，从是已后渐当隐没。阿

nán dāng zhī
难当知：

wǒ niè pán hòu dì yī bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第一百年，吾圣教中，

shèng fǎ jiān gù wǒ zhū dì zǐ cōng huì duō wén wú wèi
圣法坚固。我诸弟子聪慧多闻，无畏

biàn cái néng fú xié lùn jù dà shén lì yú zhū yǒu qíng
辩才能伏邪论，具大神力，于诸有情

duō suǒ ráo yì yóu shì yì gù tiān lóng huān xǐ qín jiā
多所饶益。由是义故，天龙欢喜勤加

shǒu hù guó wáng dà chén zhǎng zhě jū shì yì fù
守护，国王、大臣、长者、居士亦复

rú shì shàn shí fú tián yú fó fǎ sēng shēn shēng jìng xìn
如是，善识福田，于佛法僧深生净信，

gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn yī bǎi nián mò yǒu dà
供养恭敬尊重赞叹。一百年末有大

guó wáng míng ā shū jiā chū xiàn yú shì jù dà wēi lì
国王，名阿输迦，出现于世，具大威力，

wáng shàn bù zhōu jiàn sū dǔ bō gāo guǎng yán shì qí shù
王瞻部洲，建窠堵波高广严饰，其数

mǎn zú bā wàn sì qiān gòng yǎng wú shēn suǒ liú shè lì
满足八万四千，供养吾身所留舍利，
lìng wú liàng zhòng jiàn wén huān xǐ jiē shù shēng tiān jiě tuō
令无量众见闻欢喜，皆树生天解脱
zhī yè
之业。

wǒ niè pán hòu dì èr bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第二百年，吾圣教中，
jì jìng jiān gù wǒ zhū dì zǐ cōng huì duō wén rú tiān
寂静坚固。我诸弟子聪慧多闻，如天
rén shī jù dà wēi dé duō suǒ ráo yì yǐ shì yì gù
人师具大威德多所饶益。以是义故，
tiān lóng huān xǐ cháng jiā shǒu hù guó wáng dà chén zhǎng
天龙欢喜常加守护，国王、大臣、长
zhě jū shì yì fù rú shì shàn shí fú tián yú fó fǎ
者、居士亦复如是，善识福田，于佛法
sēng shēn shēng jìng xìn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
僧深生净信，供养恭敬尊重赞叹。

wǒ niè pán hòu dì sān bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第三百年，吾圣教中，
zhèng xíng jiān gù wǒ zhū dì zǐ zhèng huì jiě tuō jù fēn
正行坚固。我诸弟子证慧解脱、俱分
jiě tuō shēn zhèng jiàn zhì wú liàng bǎi qiān yóu shì duō rén
解脱，身证见至无量百千。由是多人
dé shèng guǒ gù tiān lóng huān xǐ cháng jiā shǒu hù guó
得圣果故，天龙欢喜常加守护，国

wáng dà chén zhǎng zhě jū shì yì fù rú shì shàn
王、大臣、长者、居士亦复如是，善

shí fú tián yú fó fǎ sēng shēn shēng jìng xìn gòng yǎng gōng
识福田，于佛法僧深生净信，供养恭

jìng zūn zhòng zàn tàn
敬尊重赞叹。

wǒ niè pán hòu dì sì bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第四百年，吾圣教中，

yuǎn lí jiān gù wǒ zhū dì zǐ lè zhù kòng xián qín xiū
远离坚固。我诸弟子乐住空闲，勤修

jì dìng yǐ shì yì gù tiān lóng huān xǐ cháng suí shǒu hù
寂定。以是义故，天龙欢喜常随守护，

guó wáng dà chén zhǎng zhě jū shì yì fù rú shì
国王、大臣、长者、居士亦复如是，

shàn shí fú tián yú fó fǎ sēng shēn shēng jìng xìn gòng yǎng
善识福田，于佛法僧深生净信，供养

gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
恭敬尊重赞叹。

wǒ niè pán hòu dì wǔ bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第五百年，吾圣教中，

fǎ yì jiān gù wǒ zhū dì zǐ ài lè zhèng fǎ jīng qín
法义坚固。我诸弟子爱乐正法，精勤

xiū xué lùn yì jué zé yóu shì yì gù tiān lóng huān xǐ
修学论议决择。由是义故，天龙欢喜

cháng qín shǒu hù guó wáng dà chén zhǎng zhě jū shì
常勤守护，国王、大臣、长者、居士

yì fù rú shì shàn shí fú tián yú fó fǎ sēng shēn shēng
亦复如是，善识福田，于佛法僧深生

jìng xìn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
净信，供养恭敬尊重赞叹。

wǒ niè pán hòu dì liù bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第六百年，吾圣教中，

fǎ jiāo jiān gù wǒ zhū dì zǐ duō yú jiào fǎ jīng qín sòng
法教坚固。我诸弟子多于教法精勤诵

xí xīn wú yàn juàn néng duō ráo yì wú liàng yǒu qíng
习，心无厌倦，能多饶益无量有情。

yǐ shì yì gù tiān lóng huān xǐ qín jiā shǒu hù guó wáng
以是义故，天龙欢喜勤加守护，国王、

dà chén zhǎng zhě jū shì yì fù rú shì shàn shí fú
大臣、长者、居士亦复如是，善识福

tián yú fó fǎ sēng shēn shēng jìng xìn gòng yǎng gōng jìng zūn
田，于佛法僧深生净信，供养恭敬尊

zhòng zàn tàn rán yú yì qù duō yǒu huái yí
重赞叹，然于义趣多有怀疑。

wǒ niè pán hòu dì qī bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第七百年，吾圣教中，

lì yǎng jiān gù tiān lóng yào chā ā sù luò děng
利养坚固。天、龙、药叉、阿素洛等，

yú fó fǎ sēng gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn wǒ zhū
于佛法僧供养恭敬尊重赞叹。我诸

dì zǐ duō zhù lì yǎng gōng jìng míng yù yú zēng shàng
弟子多著利养、恭敬、名誉，于增上

xué jiè dìng huì děng bù qín xiū xí
学戒、定、慧等不勤修习。

wǒ niè pán hòu dì bā bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第八百年，吾圣教中，
guāi zhēng jiān gù wǒ zhū dì zǐ duō xiàng xián jí jié gòu
乖争坚固。我诸弟子多相嫌疑结构
è rén chén bèn shàn bàng qīng hē chí jiè bǐ jiàn duō wén
恶人，尘盆讪谤轻诃持戒，鄙贱多闻，
bú niàn liù hé zhuān sī guāi zhēng jiàn bú shàn qiǎo bú jìng
不念六和，专思乖争见不善巧，不敬
shī zhǎng bú zhèng zhī zhù qī kuáng chǎn qū yán cí cū guǎng
师长，不正知住，欺诳谄曲言词粗犷
rú zhān chá luó yī fù guó wáng dà chén zhǎng zhě fāng
如旃荼罗，依附国王、大臣、长者，方
biàn sǔn fèi sān bǎo cái wù jié è péng dǎng zhé cuò shàn
便损费三宝财物，结恶朋党折挫善
rén
人。

wǒ niè pán hòu dì jiǔ bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第九百年，吾圣教中，
shì yè jiān gù wǒ zhū dì zǐ duō yíng sù yè gēng zhòng
事业坚固。我诸弟子多营俗业耕种
shāng gū tōng zhì shǐ mìng yǐ zì cún huó yú zhū rú lái
商估，通致使命以自存活，于诸如来
suǒ zhì xué chù màn huǎn huī fàn
所制学处慢缓毁犯。

wǒ niè pán hòu dì shí bǎi nián wú shèng jiāo zhōng
我涅槃后第十百年，吾圣教中，
xì lùn jiān gù wǒ zhū dì zǐ duō qín xí xué zhǒng zhǒng
戏论坚固。我诸弟子多勤习学种种
xì lùn shě chū shì jiān zhū fó zhèng jiāo suǒ wèi qì
戏论，舍出世间诸佛正教，所谓契
jīng yīng sòng jì bié fěng sòng zì shuō yuán qǐ
经、应颂、记别、讽诵、自说、缘起、
pì yù běn shì běn shēng fāng guǎng xī fǎ jí yǔ
譬喻、本事、本生、方广、希法及与
lùn yì jīng qín xí sòng shì jiān xì lùn suǒ wèi wáng lùn
论义；精勤习诵世间戏论，所谓王论、
zéi lùn zhàn lùn shí lùn yǐn lùn yī lùn chéng
贼论、战论、食论、饮论、衣论、乘
lùn wǒ lùn yín lùn nán lùn nǚ lùn zhū guó
论、我论、淫论、男论、女论、诸国
dù lùn zhū hé hǎi lùn zhū wài dào lùn yóu lè cǐ děng
土论、诸河海论、诸外道论，由乐此等
zhǒng zhǒng xì lùn lìng zhū shā mén pó luó mén děng qīng huī
种种戏论，令诸沙门、婆罗门等轻毁
tuì shī wǒ zhī shèng jiāo yú wǒ zhèng fǎ pí nài yē zhōng
退失我之圣教。于我正法毗奈耶中，
dāng yǒu rú sī zhū è bī qiū bī qiū ní děng bú shàn
当有如斯诸恶比丘、比丘尼等，不善
xiū xí shēn jiè xīn huì gèng xiāng fèn zhēng móu huī fěi bàng
修习身戒心慧，更相忿争谋毁诽谤，

dān zhù miào hǎo zhǒngzhǒng yī bō fáng shè fū jù yóu
耽著妙好种种衣钵、房舍、敷具。由
yǔ zhū è tú dǎng jí huì suī jīng duō nián shǒu hù jìng jiè
与诸恶徒党集会，虽经多年守护净戒，
yú xū yú qǐng xī jiē huī fàn suī jīng duō nián jí zhū shàn
于须臾顷悉皆毁犯；虽经多年集诸善
běn yóu duō yōu huī xī jiē tuì shī yǐ shì yīn yuán tiān
本，由多忧恚悉皆退失。以是因缘，天
lóng děng zhòng bēi shāng ào nǎo shě bù shǒu hù guó wáng dà
龙等众悲伤懊恼舍不守护，国王、大
chén zhǎng zhě jū shì yú sān bǎo suǒ bù shēng jìng xìn
臣、长者、居士，于三宝所不生净信
fěi bàng qīng huī yóu shì yīn yuán lìng zhèng fǎ miè
诽谤轻毁，由是因缘令正法灭。

cóng shì yǐ hòu zhū bī qiū děng zào è zhuǎn shēn
从是已后，诸比丘等造恶转深，
guó wáng dà chén zhǎng zhě jū shì yì bù gōng jìng
国王、大臣、长者、居士益不恭敬，
sān bǎo yú shì yóu wèi quán miè gù yú bǐ shí fù yǒu
三宝余势犹未全灭。故于彼时，复有
bī qiū bī qiū ní děng shǎo yù zhī zú hù chí jìn jiè
比丘、比丘尼等，少欲知足，护持禁戒，
xiū xíng jìng lù ài lè duō wén shòu chí rú lái sān zàng
修行静虑，爱乐多闻，受持如来三藏
jiào fǎ guǎng wéi sì zhòng fēn bié yǎn shuō lì yì ān lè
教法，广为四众分别演说，利益安乐

wú liàng yǒu qíng fù yǒu guó wáng dà chén zhǎng zhě jí
无量有情。复有国王、大臣、长者及
jū shì děng ài xī zhèng fǎ yú sān bǎo suǒ gòng yǎng gōng
居士等，爱惜正法，于三宝所供养恭
jìng zūn zhòng zàn tàn hù chí jiàn lì wú suǒ gù liàn dāng
敬尊重赞叹，护持建立无所顾恋。当
zhī jiē shì bù kě sī yì zhū pú sà děng yǐ běn yuàn lì
知皆是不可思议诸菩萨等，以本愿力
shēng yú cǐ shí hù chí rú lái wú shàng zhèng fǎ yǔ zhū
生于此时，护持如来无上正法，与诸
yǒu qíng zuò dà ráo yì
有情作大饶益。

ěr shí ā nán shēng wén pú sà tiān
尔时，阿难、声闻、菩萨、天、
lóng yào chā rén fēi rén děng yī qiè dà zhòng wén báo
龙、药叉、人非人等一切大众，闻薄
qié fàn xuán jì dāng lái fǎ zhù shí fēn zhū bī qiū děng háng
伽梵悬记当来法住时分诸比丘等行
yè chā bié jiē zēng bēi tàn xìn shòu fèng xíng
业差别，皆增悲叹，信受奉行。

fó miè dù hòu guān liǎn zàng sòng jīng
佛灭度后棺敛葬送经

shī yì rén míng jīn fù xī jìn lù
失译人名今附西晋录

wén rú shì yī shí zhòng yòu yóu yú huá shì
闻如是：一时，众祐游于华氏

guó
国。

ā nán yǐ rén dìng shí bái zhòng yòu yán zhòng yòu
阿难以人定时，白众祐言：众祐

miè qì zhī hòu guān liǎn zūn shēn qí lǐ yún hé
灭讫之后，棺敛尊身，其礼云何？

zhòng yòu yuē qiě zì yōu shēn wú yōu fó yě
众祐曰：且自忧身，无忧佛也。

wú miè dù hòu dāng yǒu fàn zhì lǐ jiā jìn lǐ zàng sòng
吾灭度后，当有梵志理家尽礼葬送。

ā nán yán qí lǐ yún hé
阿难言：其礼云何？

zhòng yòu yuē rú fēi xíng huáng dì sòng sàng zhī yí
众祐曰：如飞行皇帝送丧之仪。

zhòng yuē yuàn wén yí zé
重曰：愿闻仪则。

zhòng yòu yuē shèng dì bēng shí yǐ jié bō yù dié
众祐曰：圣帝崩时，以劫波育毘

qiān zhāng chán shēn xiāng zé guàn shàng lìng zé xià chè yǐ xiāng
千张缠身，香泽灌上令泽下彻，以香

zì shēn shàng xià sì miàn shǐ qí qí tóng fàng huǒ shé wéi
積身，上下四面使其齐同。放火阍维，
jiǎn gǔ xiāng zhī xī shèng yǐ jīn wèng shí wéi pān hú
捡骨香汁洗，盛以金瓮。石为瓠，
zòng guǎng sān chǐ hòu yī chǐ sì biān shàng xià gè ān yī
纵广三尺，厚一尺，四边上下各安一
méi jīn wèng zhì zhōng zhì chà xuán zēng jù gòng suǒ yīng
枚，金瓮置中。跣刹悬缯具供所应，
qǐ tǔ wéi tǎ huá xiāng gòng yǎng fó dāng yú bǐ suǒ
起土为塔，华香供养，佛当踰彼。所
yǐ rán zhě wú zì wú shù jié yǐ sì děng hóng cí xíng
以然者？吾自无数劫，以四等弘慈行
liù dù wú jí jīng wěi shí fāng zhēng jì qún shēng gōng dé
六度无极，经纬十方拯济群生，功德
lóng hè chéng sī rú lái wú suǒ zhù zhèng zhēn dào zuì
隆赫成斯如来、无所著、正真道、最
zhèng jué dào fǎ yù tiān rén shī zhì zūn nán qí
正觉、道法御、天人师、至尊难齐。
gè yǐ bǎ tǔ gòng yǎng tǎ zhě qí fú wú liàng mò
各以把土，供养塔者，其福无量。末
shì huì zhuó mǐn yǒu diān pèi zhī mìng cái yǒu wǔ jiā zhī
世秽浊，民有颠沛之命，财有五家之
fēn wú yǐ shì gù liú shè lì bìng bō yǐ ráng shì diān
分。吾以是故，留舍利并钵，以穰世颠
pèi zhī huò ān yòu zhòng shēng wéi zōng miào xiàng lìng mǐn dù
沛之祸，安祐众生，为宗庙像令民睹，

zé shā mén yǐ jīng dào huà wèi wén lìng shēng zhě yǒng qù
则沙门以经道化未闻，令生者永去
láo yù zhī kù sǐ zhě miǎn sān tu zhī zuì bì huò shēng
牢狱之酷，死者免三涂之罪必获升
tiān ruò wéi fó miào dāng lìng yú bǐ yī
天。若为佛庙，当令踰彼矣。

ā nán yán bō dāng rú zhī
阿难言：钵当如之？

fó yán wú bō zhě sì tiān dài wáng zhī suǒ xiàn
佛言：吾钵者，四天大王之所献
yě hé sì yǐ wéi yī fó suǒ shí qì qún shēng shèn
也，合四以为一。佛所食器，群生慎
wú yǐ shí yǐ miè dù zhī hòu zhū guó zhèng zhī mǐn
无以食矣。灭度之后，诸国诤之，民
xīn xié huāng jiàn mìng guì yín bèi xiào zūn yāo bō dāng
心邪荒，贱命贵淫，背孝尊妖。钵当
biàn huà xiàn wǔ sè guāng fēi xíng shēng jiàng kāi huà mǐn
变化现五色光，飞行升降，开化民
xīn lí shù dǔ zhī zhuī cún fó dé qù yú jí míng
心。黎庶睹之，追存佛德，去愚即明，
shùn míng zhèng jiāo jiē xìng miào sì jīng biǎo fó dé zhuǎn
顺明正教，皆兴庙寺，旌表佛德。转
dāng dōng yóu suǒ lì zhū guó xiōng yì xiāo xiē jūn chén
当东游，所历诸国，凶疫消歇，君臣
kāng xiū gǔ bó fēng ráng xīn yì wú huàn zhōng yuǎn sān
康休，谷帛丰穰，欣恻无患，终远三

tu jiē huò shēngtiān
塗，皆获生天。

jí dōng guó wáng rén ér yǒu míng bō dāng xiáng
极东国王，仁而有明，钵当翔

bī wáng bēng zhī hòu qí sì yín huāng fèi zhēn cóng xié
彼。王崩之后，其嗣淫荒，废真从邪，

mín xīn yì ěr dǔ bō wú sù jìng zhī lǐ tiān lóng jiàn
民心亦尔，睹钵无肃敬之礼。天龙见

zhī bēi xǐ yíng bō hái hǎi gòng fèng wáng wáng zūn bō
之，悲喜迎钵，还海供奉。王亡尊钵，

yōu fèn jiāo xiōng bù gào zhū guó gòu bō qiān jīn lián
忧忿交胸，布告诸国，购钵千金，连

nián mù zhī lìng chū shǒu wèi mǐn tān zhòng shǎng biàn suǒ
年募之，令出首尾。民贪重赏，遍索

bù dé shí yǒu jiàn rén qí míng yuē shī wěi zuò bǐ qiū
不得。时有贱人，其名曰师，伪作比丘，

tāo tiè jiǔ shí qī jū yù zǐ dāng zuì tí ér yì gōng
饕餮酒食，妻居育子，当醉提儿，诣宫

mén yán wú zhī bō chù wáng wén dà xǐ qǐng shā mén rù
门言：吾知钵处。王闻大喜，请沙门入，

yuē bō suǒ zài hu duì yuē xiān yǐ jīn lái wáng cì
曰：钵所在乎？对曰：先以金来。王赐

jīn qiān jīn shī yuē wéi shā mén dāng dào zhī ěr jí xià
金千斤。师曰：唯沙门当盗之耳。即下

shū kǎo tuī zhū shā mén qí dú kù liè chén mǐn dǔ zhī
书考推诸沙门，其毒酷烈，臣民睹之，

mí bú yuàn wáng
靡不怨王。

wáng yuē ěr wéi shuí shā mén hū dá yuē wú shī
王曰：尔为谁沙门乎？答曰：吾师
shì fó wáng yuē fó yǒu hé jiè yē shī yuē yǒu èr
事佛。王曰：佛有何戒耶？师曰：有二
bǎi wǔ shí jiè wáng yuē shǒu jiè yún hé dá yuē dì
百五十戒。王曰：首戒云何？答曰：第
yī dāng zūn cí rén pǔ huì ēn jí qún shēng shì tiān xià
一当遵慈仁，普惠恩及群生，视天下
qún shēng shēn mìng ruò jǐ shēn mìng cí jì bēi mǐn shù yǐ
群生身命若己身命，慈济悲愍恕已
ān bǐ dào xǐ kāi huà hù bǐ ruò shēn rùn dài cǎo mù
安彼，道喜开化护彼若身，润逮草木
wú xū jī jué yě wáng yuē shàn zāi fó zhī rén huà
无虚机绝也。王曰：善哉！佛之仁化，
huái tiān guǒ dì hé shēng bú lài yān èr dāng zūn qīng
怀天裹地，何生不赖焉！二当遵清，
wú jī huì bǎo zūn róng guó dù fēi yǒu wú cuàn cǎo jiè
无积秽宝，尊荣国土，非有无篡；草芥
zhī shǔ fēi huì bù qǔ wáng yuē shàn zāi sī kě wèi
之属，非惠不取。王曰：善哉！斯可谓
qīng bái zhě yě sān dāng zūn zhēn xīn wú cún yín kǒu wú
清白者也！三当遵贞，心无存淫，口无
yán tiáo wěi shēng xié sè yī bú shì tīng dǔ bǐ fù
言调。伪声邪色，一不视听。睹彼妇

rén yǐ mǔ yǐ zī yǐ mèi yǐ nǚ níng jiù fán
人，以母、以姊、以妹、以女，宁就燔
shēn wú wéi yín luàn wáng yuē shàn zāi mō zhēn jǐng jìng
身，无为淫乱。王曰：善哉！摸真景净，
fó huà wéi shǒu yǐ sì dāng shèn yán wú liǎng shé è
佛化为首矣！四当慎言，无两舌、恶
mà wàng yán qǐ yǔ qián yù hòu huǐ zhèng rù wú
骂、妄言、绮语、前誉后毁、证入无
gū gǔ dào guǐ yāo yàn dǎo zhòu jǔ níng jiù tūn
辜、蛊道、鬼妖、厌祷、咒咀，宁就吞
tàn bù chū dú shēng yě wáng yuē shàn zāi fó huà
炭，不出毒声也。王曰：善哉！佛化，
zhuì zhuì piào piào shèn yán nǎi rú zī hū wù dāng jué jiǔ
惴惴慄慄，慎言乃如兹乎！五当绝酒。
fū jiǔ zhě lìng jūn bù rén chén bù zhōng qīn bú yì
夫酒者，令君不仁，臣不忠，亲不义，
zǐ bú xiào fù rén shē yín jué shī sān shí yǒu liù wáng
子不孝，妇人奢淫，厥失三十有六。亡
guó pò jiā mí bù yóu zī níng yǐn dú ér sǐ bù jiǔ
国破家，靡不由兹。宁饮毒而死，不酒
luàn ér shēng yǐ wáng yuē shàn zāi fó zhī míng huà lìng
乱而生矣。王曰：善哉！佛之明化，令
tūn dé huái dào miè yú zhòng è xìng yú zhū shàn qīng
吞德怀道，灭于众恶，兴于诸善，清
jìng wéi shēn dàn bó wéi zhì jīng huà lìng rén ér ěr jiāo
净为身，淡泊为志。经化令仁，而尔教

wú lìng shā jiè yún shǒu qīng jìng wú tān ér ěr tōu jīn
吾令杀；戒云守清净无贪，而尔偷金；
jiè yún wú yín ér ěr chù qī jiè dāng jìn chéng ér
戒云无淫，而尔畜妻；戒当尽诚，而
ěr xū zèn shā mén yún qí dào bō lìng wú zuì wú gū
尔虚谮。沙门云：其盗钵令吾罪无辜。
jiè wú shì jiǔ ér ěr zuì lái wài zhū shā mén yǒu jù
戒无嗜酒，而尔醉来。外诸沙门，有具
sī wǔ dé wéi gāo xíng zhě bù hū dá yuē qí wéi xiōng
斯五德为高行者不乎？答曰：其为凶
huì shèn yú wú yǐ
秽，甚于吾矣！

wáng wèn yǒu sī zhū shā mén hé yǐ wéi yè duì
王问有司：诸沙门何以为业？对
yuē fēn wèi wú dù qí wéi zhòng huì shèn yú bī shī
曰：分卫无度，其为众秽，甚于彼师
yǐ wáng yuē fó jiè yǒu èr bǎi wǔ shí rén guò èr yí
矣。王曰：佛戒有二百五十，仁过二仪，
qīng děng tài sù zhēn qí xū kōng xìn ruò sì shí míng kuà
清等太素，贞齐虚空，信若四时，明跨
rì yuè yuán dé sī lèi cuàn fǎ fú tōu yīng qì wěi
日月。缘得斯类，篡法服，偷应器，伪
wéi shā mén luàn zhèng zhēn hū yī jiè bú fèng ér yún
为沙门，乱正真乎！一戒不奉，而云
èr bǎi wǔ shí chī yǒu sī yuē fó qīng jìng miào xián
二百五十！敕有司曰：佛清净庙，贤

shèng suǒ zōng fēi niǎo shòu zhī cháo kū zhú chū huì zhuó zhě
圣所宗，非鸟兽之巢窟。逐出秽浊者，
wú lìng zhǐ fó miào yī guó zhī jūn zǐ yù xìng chà miào
无令止佛庙矣。国之君子，欲兴刹庙，
wéi wú kuài xián chù zhōng xuān fó shén huà zhě wěn lèi ér
惟无快贤处中宣佛神化者。拭泪而
zhǐ zì sī dà dào líng chí shén huà rì shuāi
止。自斯大道陵迟，神化日衰。

fó gào ā nán wú suī miè dù hòu liú bō jí
佛告阿难：吾虽灭度后，留钵及
shè lì ruò yǒu xián zhě sù xīn fèng yǎng zhōng jiē shēng
舍利。若有贤者，肃心奉养，终皆升
tiān
天。

ā nán yán qiān suì zhī mò bō xiàn shén dé biàn
阿难言：千岁之末，钵现神德，变
huà ruò zī qǐ kuàng wú shàng zhèng zhēn dào zuì zhèng jué zhī
化若兹，岂况无上正真道最正觉之
líng huà hū
灵化乎！

fó shuō jīng shí tiān lóng guǐ shén wáng
佛说经时，天、龙、鬼、神、王、
chén sì bèi mí bù gēng yè qí shǒu ér qù
臣、四辈，靡不哽咽，稽首而去。

bō ní huán hòu guàn là jīng

般泥洹后灌腊经

xī jìn sān zàng fǎ shī zhū fǎ hù yì
西晋三藏法师竺法护译

wén rú shì yī shí fó zài shě wèi guó zhī shù
闻如是：一时，佛在舍卫国祇树

gěi gū dú yuán yǔ mó hē bī qiū sēng zhū tiān rén mín
给孤独园，与摩诃比丘僧、诸天、人民，

gòng huì zuò shuō jīng
共会坐说经。

ā nán qián cháng guì chā shǒu bái fó yán tiān zhōng
阿难前长跪叉手白佛言：天中

zhī tiān yù yǒu suǒ wèn yuàn fó shuō zhī ruò fó bō ní
之天，欲有所问，愿佛说之。若佛般泥

huán hòu sì bèi dì zǐ bī qiū bī qiū ní yōu pó
洹后，四辈弟子比丘、比丘尼、优婆

sāi yōu pó yí sì yuè bā rì qī yuè shí wǔ rì
塞、优婆夷，四月八日、七月十五日，

guàn là dāng hé suǒ yòng
灌腊当何所用？

fó yǔ ā nán guàn là fó zhě shì fú yuàn rén
佛语阿难：灌腊佛者，是福愿人

zhī dù zhě gè zì jiǎn qián bǎo gē qǔ zhēn ài yòng qiú
之度者，各自减钱宝，割取珍爱，用求

dù shì zhī fú dāng gěi sì rán dēng shāo xiāng yòng zuò jīng
度世之福，当给寺燃灯烧香用作经

xiàng ruò gòng yǎng shī shī yǔ pín qióng kě shè zhāi huì
像，若供养师，施与贫穷，可设斋会。

bù kě shì xǔ rán hòu bù chū cǐ wéi xiàn shì
不可贯许，然后不出，此为现世

fù fó zì shì xīn kǒu suǒ zuò dāng dé wàng yǔ zhī zuì
负佛，自是心口所作当得妄语之罪。

suǒ yǐ zhě hé wéi fó shè pán zuò lǐ yǐ wǔ zhǒng xiāng
所以者何？为佛设槃作礼，以五种香

shuǐ shǒu zì yù fó shī dā chèn zhòu yuàn dāng cǐ zhī shí
水手自浴佛师，啞嚩咒愿，当此之时，

tiān lóng guǐ shén jiē míng zhèng zhī cǐ rén chū wǔ jiā cái
天龙鬼神皆明证知：此人出五家财

wù qīn qī zī fēn yòng qiú fú lì ér fǎn bù chū dāng
物，侵妻子分用求福利。而反不出，当

yǒu wǔ zuì rù sān è dào hé děng wéi wǔ yī zhě cái
有五罪入三恶道。何等为五？一者、财

wù rì jiǎn èr zhě xǐ wàng yí sān zhě zhì shēng suǒ
物日减；二者、喜忘遗；三者、治生所

xiàng wú lì sì zhě rù tài shān dì yù zhōng bèi kǎo
向无利；四者、入太山地狱中，被考

zhì kǔ tòng nán yán wǔ zhě hòu shì lái shēng huò zuò
治苦痛难言；五者、后世来生，或作

nú bì niú mǎ luó lú luò tuo huò zuò zhū
奴婢、牛、马、骡、驴、骆驼，或作猪、

yáng shì wéi wǔ gèng zuì sān è yī zhě wéi rù bì
羊。是为五。更罪三恶：一者、为入薜

lì zhōng zuò è guǐ èr zhě rù qín shòu zuò chù shēng
荔中作饿鬼；二者、入禽兽作畜生；
sān zhě ní lí zhōng dāng gèng shí bā dì yù zuì bù kě
三者、泥犁中当更十八地狱，罪不可
shǔ
数。

qī yuè shí wǔ rì zì xiàng qī shì fù mǔ wǔ
七月十五日，自向七世父母、五
zhǒng qīn shǔ yǒu duò è dào qín kǔ jù zhě yīn fó zuò
种亲属，有堕恶道勤苦剧者，因佛作
lǐ fú yù lìng jiě tuō yōu kǔ míng wéi guàn là
礼福，欲令解脱忧苦，名为灌腊。

fó zhě tiān shàng tiān xià sān jiè zhī wáng bù shí
佛者，天上天下三界之王，不食
shì jiān rén mín yě qí wù jiē zhòng sēng fēn zhī bù yīng
世间人民也。其物皆众僧分之，不应
dú qǔ shì wéi dà zuì ruò wú sēng kě fēn shī pín
独取，是为大罪。若无僧可分，施贫
qióng gū dú léi lǎo shì zhòng shàn gēn
穷、孤独、羸老，是种善根。

zhū dì zǐ wén jīng huān xǐ wéi fó zuò lǐ ér
诸弟子闻经欢喜，为佛作礼而
qù
去。

yīn shì
音释

mào mò hòu qiē yì cái yě kǎn kāng hěn qiē
 贸(莫候切易财也)。墾(康很切

gēng yě xiè màn xiè xiān jié qiē xiá yě màn mò yàn qiē
 耕也)。媾慢(媾先结切狎也慢莫晏切

bú jìng y cǐ cái zhī qiē hēi lèi yě pèi bǐ
 不敬也)。疵(才支切黑类也)。辔(彼

yì qiē mǎ jiāng yě kǎn kǔ gǎn qiē xìng kǎn tóng xiǎo
 义切马缰也)。埴(苦感切兴坎同小

jǐng yě chuō zhí chī jiào qiē chāo yuè yě zhí zhí zhì qiē
 阱也)。蹕踔(敕教切超越也踔直炙切

zhí zhú yě chóuliàng chóu zhí yóu qiē suàn yě liàng lǚ
 踔躅也)。筹量(筹直由切算也量吕

zhā qiē dù yě jǐng wù jǐng jū yǐng qiē wù yě wù wú
 张切度也)。警寤(警居影切寤也寤吾

gù qiē jià yě zuàn zuò guān qiē chuān yě sū dǔ
 故切觉也)。鑽(作官切穿也)。窳堵

bō fàn yǔ yě cǐ yún gāo xiǎn sū sū méi qiē dǔ dǒng wǔ
 波(梵语也此云高显窳苏没切堵董五

qiē shàn suǒ yàn qiē bàng yě guǎng gǔ měng qiē
 切)。讪(所晏切谤也)。犷(古猛切

è yě cuò zé wò qiē cuī yě tuī zī sì
 恶也)。挫(则卧切摧也)。藿(资四

qiē jù yě shé wéi fàn yǔ zhèng yún chá pí cǐ yún
 切聚也)。闍维(梵语正云茶毘此云

fàn shāo dū yīn shé pān hú pān yīn pān hú yīn hú pān
 梵烧闍音蛇)。瓠瓠(瓠音潘瓠音胡瓠

hú dà zhuàn yě   méi   mò bēi qiē gè yě   tián pèi
 𪔐大轉也)。枚(莫杯切箇也)。顛沛

diān dōu nián qiē pèi pǔ gài qiē diān pèi yǎn pú yě
 (顛都年切沛普盖切顛沛偃仆也)。

ràng   rǔ yáng qiē sì yī chú yāng yě   kù   kǔ wò qiē
 穰(汝阳切祀以除殃也)。酷(苦沃切

cǎn nüè yě   ráng   rǔ yáng qiē fēng yě   yì   yáng
 惨虐也)。穰(汝羊切丰也)。懌(羊

yì qiē yuè yě   gòu   gǔ hòu qiē gòu qiú yě   é
 益切悅也)。購(古候切購求也)。訛

wǔ hé qiē miù yě   tāo tiè   tāo tǔ dāo tān cái yě
 (五禾切謬也)。饕餮(饕土刀贪财也

tiè tā jié qiē tān shí yě   kǎo   kǔ hào qiē dǎ yě
 餮他结切贪食也)。拷(苦浩切打也)。

cuàn   chū huàn qiē nì ér duó qǔ zhī yě   fán   fù yuán
 篡(初患切逆而夺取之也)。燔(附袁

qiē ruò yě   mō   méng bǔ qiē guī fǎng yě   gū   gǔ
 切爇也)。摸(蒙晡切规倣也)。辜(古

hú qiē zuì yě   zhù zǔ   zhù zhí jiù qiē zǔ cè zhù qiē
 胡切罪也)。祝诅(祝职救切诅侧助切

zhù zǔ wèi zhù yuán qí shì shǐ jǔ bài yě   gěng yè   gěng
 祝诅谓祝原其事使沮败也)。哽咽(哽

gǔ xìng qiē yān wū jié qiē gěng yān bēi sāi yě   shì   shū
 古杏切咽乌结切哽咽悲塞也)。贯(舒

zhì qiē shē yě   dǎ chèn   fàn yǔ yě   cǐ yún cái shī dǎ
 制切賒也)。嗟嚟(梵语也此云财施嗟

táng lá qiē chèn chū guān qiē   bì lì   fàn yǔ jù yún bì
唐刺切嚙初观切)。薜荔(梵语具云薜
lì duō cǐ yún shì è guǐ bì pú jì qiē lì láng jì
荔多此云饰饿鬼薜蒲计切荔郎计
qiē
切)。